

Akciju sabiedrības "CBL Atklātais pensiju fonds" Pensiju plāns "CBL Sabalansētais"

Apstiprināts Pensiju fonda valdes sēdē
2000.gada 8. decembris protokols Nr.17.

Pēdējie grozījumi Pensiju plānā apstiprināti
Pensiju fonda valdes sēdē
2024.gada 17. aprīlī, protokols Nr.8/2024,
reģistrēti Latvijas Bankā 2024.gada 22.maijā un
ir spēkā no 2024.gada 22.novembra.

1. Pensiju plānā lietotie termini

Cenrādis – Pensiju fonda cenrādis, kas publicēts <https://www.citadele.lv/lv/private/fees/3rd-pension/>.

Dalības līgums – Individuālās dalības līgums un Kolektīvās dalības līgums.

Dalībnieks - fiziska persona, kura piedalās Pensiju plānā uz Individuālās dalības līguma un / vai Kolektīvās dalības līguma pamata.

Darba devējs - persona, kura veic iemaksas Pensiju fondā savu darbinieku labā uz Kolektīvās dalības līguma pamata.

Iemaksas - Dalībnieka paša un / vai viņa labā atbilstoši Pensiju plānam veiktās iemaksas Pensiju plānā. Iemaksas Pensiju plānā var veikt ar pārskaitījumu ar AS "Citadele banka" vai citu finanšu pakalpojumu sniedzēju starpniecību. Iemaksas skaidrā naudā Pensiju plānā nav paredzētas.

Individuālās dalības līgums - līgums, kas noslēgts starp fizisku personu un Pensiju fondu par šīs fiziskās personas dalību Pensiju plānā. Individuālās dalības līguma paraugs tiek saskaņots ar LB.

Kolektīvās dalības līgums - līgums, kas noslēgts starp Darba devēju un Pensiju fondu par šī Darba devēja darbinieku dalību Pensiju plānā.

LB – Latvijas Banka – autonoma valsts iestāde, kas regulē un uzrauga finanšu tirgus un tā dalībnieku darbību, t.sk. veic Pensiju fonda darbības uzraudzību.

Likums - Latvijas Republikas „Privāto pensiju fondu likums” un citi privāto pensiju fondu darbību regulējošie normatīvie akti.

Līdzekļu pārvaldītājs - "CBL Asset Management" ieguldījumu pārvaldes akciju sabiedrība, reģ. Nr. 40003577500, juridiskā adrese: Republikas laukums 2A, Rīga, LV-1010, Latvija.

Līdzekļu turētājs - akciju sabiedrība "Citadele banka", reģ. Nr. 40103303559, juridiskā adrese: Republikas laukums 2A, Rīga, LV-1010, Latvija.

Maksātājs – fiziska persona vai Dalībnieka Darba devējs, kas norādīts Līgumā kā maksātājs un ir tiesīgs veikt iemaksas.

Mājaslapa – Pensiju fonda mājas lapa internetā <https://www.citadele.lv/lv/private/3rd-pension/plans/>.

Ministru kabineta noteikumi – Ministru kabineta 2020.gada 28.jūlija noteikumi Nr.466 "Noteikumi par speciālajām profesijām, kurās privāto pensiju fondu pensiju plānos norādītais strādājošo pensijas vecums var būt mazāks par 55 gadiem".

Papildpensijas kapitāls - naudas līdzekļi, kas kādā noteiktā laika periodā saskaņā ar Likumu un Pensiju plānu ir uzkrāti Dalībnieka labā.

Pensiju fonds - akciju sabiedrība "CBL Atklātais pensiju fonds", reģ. Nr. 40003397312, juridiskā adrese: Republikas laukums 2A, Rīga, LV-1010, Latvija, licence pensiju fonda darbībai Nr. 06.04.04.106/366.

Pensiju plāna aktīvi - Pensiju plāna naudas līdzekļi, finanšu instrumenti un citi aktīvi, kas tiek pārvaldīti saskaņā ar Pensiju plānu.

Pensiju plāns - pensiju plāns "CBL Sabalansētais" - sistematizētu noteikumu kopums, saskaņā ar kuru Pensiju fondā tiek uzkrāts Papildpensijas kapitāls, ieguldīti un izmaksāti uzkrātie līdzekļi.

2. Vispārīgie noteikumi

2.1.Šis Pensiju plāns ir noteikto iemaksu pensiju plāns bez garantēta ienesīguma un bez paredzēta biometrisku risku seguma.

2.2.Pensiju plāna mērķis ir nodrošināt tā Dalībniekiem Papildpensijas kapitāla pieaugumu ilgtermiņā, balstoties uz sabalansētu ieguldījumu portfeļa struktūru un īstenojot sabalansētu ieguldījumu politiku.

2.3.Pensiju plāna saistību valūta ir *euro*.

2.4.Jebkādus grozījumus Pensiju plānā drīkst izdarīt vienīgi ar LB rakstveida piekrišanu, izņemot Likumā noteiktos gadījumus.

2.5.Pensiju plāns un cita Likumā paredzētā informācija par Pensiju plānu un Pensiju fondu ir pieejama Pensiju fondā, Līdzekļu turētāja klientu apkalpošanas centros un Mājaslapā.

- 2.6. Dalībnieki un Darba devēji, veicot lemaksas Pensiju fondā saskaņā ar Pensiju plānu, var saņemt Latvijas Republikas normatīvajos aktos noteiktos nodokļu maksājumu atvieglojumus.
- 2.7. Līdzekļu pārvaldītājs, pārvaldot Pensiju plāna aktīvus, ņem vērā ilgtspējas riskus aktīvu pārvaldības procesā un veic ilgtspējas faktoru integrāciju lēmumu pieņemšanas procesā, tomēr Pensiju plāns nenosaka ilgtspējas mērķus. Ilgtspējības risku integrācija Pensiju plānam tiek veikta saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2019/2088 (2019. gada 27. novembris) par informācijas atklāšanu, kas saistīta ar ilgtspēju, finanšu pakalpojumu nozarē 6. pantu.
- 2.8. Šim Pensiju plānam pamatā esošajos ieguldījumos nav ņemti vērā Eiropas Savienības kritēriji vides ziņā ilgtspējīgām saimnieciskajām darbībām.

3. Pensiju plāna vadība

- 3.1. Pensiju plāna vadību un izpildi veic Pensiju fonda valde. Pensiju fonda valde ir atbildīga par Pensiju plānā ietverto noteikumu ievērošanu, Pensiju plāna realizācijas atbilstību Likumam un LB prasībām, un koordinē Pensiju fonda sadarbību ar Līdzekļu turētāju un Līdzekļu pārvaldītāju, organizē visu ar Pensiju plānu saistīto dokumentu un informatīvo materiālu savlaicīgu izstrādi, pārstāv Pensiju fondu attiecībās ar Dalībniekiem un trešajām personām.
- 3.2. Pensiju fondam ir tiesības deleģēt vienam vai vairākiem ārpakalpojumu sniedzējiem darbības, kuras nepieciešamas Pensiju fonda darbības nodrošināšanai (piemēram, IT sistēmu uzturēšana, iekšējā audita funkcija, jaunu Dalībnieku piesaiste u.c.), noslēdzot atbilstošus līgumus, ievērojot personu datu aizsardzības noteikumus. Ārpakalpojumu līgumus, politiku un procedūru Pensiju fonds saskaņo ar LB.
- 3.3. Pensiju plāna finanšu pārskata revidents ir Pensiju fonda akcionāru ievēlēts zvērināts revidents.
- 3.4. Līdzekļu pārvaldītājs pārvalda Pensiju plāna aktīvus, nodrošina Pensiju plāna ieguldījumu politikas realizēšanu, veic norēķinus ar naudas līdzekļiem, kas iemaksāti saskaņā ar Pensiju plānu, darījumus ar finanšu instrumentiem un citus darījumus ar Pensiju plāna aktīviem saskaņā ar Likumu, Pensiju plānu un līgumu, kas noslēgts starp Pensiju fondu un Līdzekļu pārvaldītāju.
- 3.5. Līdzekļu turētājs pieņem iemaksas Pensiju plāna kontos, saņem un tur finanšu instrumentus, kā arī dokumentu oriģinālus attiecībā uz naudas līdzekļiem un citu īpašumu, kas veido Pensiju plāna aktīvus, maksājumu dokumentus par naudas kredītēšanu vai debetēšanu Pensiju plāna naudas līdzekļu turēšanai izveidotajos banku kontos, izpilda rīkojumus, kas attiecas uz Pensiju plāna aktīvu pārvedumiem, un veic citus pienākumus saskaņā ar Likumu un līgumu, kas noslēgts starp Pensiju fondu un Līdzekļu turētāju.

4. Dalībnieku iestāšanās un izstāšanās kārtība

- 4.1. Par Pensiju plāna Dalībnieku var kļūt:
- 4.1.1. jebkura fiziska persona, noslēdzot ar Pensiju fondu Individuālās dalības līgumu un kura pati vai par kuru cita fiziska persona vai Dalībnieka darba devējs veic lemaksas Pensiju plānā;
- 4.1.2. darbinieks, kura Darba devējs noslēdz ar Pensiju fondu Kolektīvās dalības līgumu un par kuru Darba devējs veic lemaksas Pensiju plānā. Pensiju fondam ir tiesības šādā gadījumā pieprasīt Dalībniekam noslēgt ar Pensiju fondu arī Individuālās dalības līgumu, lai izpildītu Pensiju plāna 13.6. punktu.
- 4.2. Dalība Pensiju plānā sākas ar brīdi, kad Pensiju plānam atvērtajā kontā saņemta pirmā lemaksa.
- 4.3. Dalība Pensiju plānā tiek izbeigta ar:
- 4.3.1. uzkrātā Papildpensijas kapitāla pilnīgu izmaksu Dalībniekam, tam sasniedzot pensijas vecumu un piesakot uzkrāto līdzekļu izmaksu Pensiju plāna 9.4. punktā noteiktā kārtībā;
- 4.3.2. uzkrātā Papildpensijas kapitāla pilnīgu izmaksu Dalībniekam, tam nerasniedzot pensijas vecumu, ja Dalībnieks atzīts par pirmās grupas invalīdu uz mūžu vai pamatojoties uz samazinātu pensijas vecumu, un piesakot uzkrāto līdzekļu izmaksu Pensiju plāna 9.5.1. vai 9.5.2. punktā noteiktā kārtībā;
- 4.3.3. visa uzkrātā Papildpensijas kapitāla pārskaitīšanu uz citu Pensiju fonda pensiju plānu vai citu pensiju fondu, Dalībniekam piesakot uzkrāto līdzekļu pārskaitīšanu Pensiju plāna 4.4.3., 4.5. vai 4.7.3. punktos noteiktajos gadījumos un kārtībā;
- 4.3.4. visa uzkrātā Papildpensijas kapitāla pārskaitīšanu uz citu pensiju fondu, ja Dalībnieks piedalās Pensiju plānā uz Kolektīvās dalības līguma pamata un Darba devējs piesaka uzkrāto līdzekļu pārskaitīšanu Pensiju plāna 4.6. punktā noteiktajā kārtībā;
- 4.3.5. Dalībnieka uzkrātā Papildpensijas kapitāla pilnīgu izmaksu tā nāves gadījumā, saņemot attiecīgi Dalībnieka mantinieka vai Dalības līgumā norādītās personas pieteikumu uzkrāto līdzekļu izmaksai Pensiju plāna 9.7. punktā noteiktajā kārtībā.
- 4.4. Ja Dalībnieks pārtrauc darba attiecības ar Darba devēju un Darba devējs pārstāj veikt lemaksas par šo Dalībnieku, Dalībniekam ir pienākums pēc izvēles:
- 4.4.1. noslēgt ar Pensiju fondu Individuālās dalības līgumu par dalību jebkurā Pensiju fonda pensiju plānā, pārskaitīt Papildpensijas kapitālu uz šo Individuālās dalības līgumu un turpināt dalību;
- 4.4.2. ja Dalībniekam jau ir noslēgts Individuālās dalības līgums par dalību jebkurā Pensiju fonda pensiju plānā, tad pārvest Papildpensijas kapitālu uz esošo Individuālās dalības līgumu un turpināt dalību;
- 4.4.3. izbeigt dalību esošajā Pensiju plānā un pārskaitīt Papildpensijas kapitālu uz citu pensiju fondu;
- 4.4.4. izņemt Papildpensijas kapitālu, ja Dalībnieks atbilst Pensiju plāna 9.4. vai 9.5. punktam.

- 4.5. Ja Dalībnieks vēlas pārskaitīt Papildpensijas kapitālu uz citu pensiju plānu vai pensiju fondu, Dalībnieks iesniedz Pensiju fondam attiecīgu iesniegumu un Pensiju fonds veic pārskaitījumu saskaņā ar Pensiju plāna 4.10. punktu.
- 4.6. Ja Darba devējs vēlas izbeigt Kolektīvās dalības līgumu, lai pārskaitītu savu darbinieku Papildpensijas kapitālu uz citu pensiju fondu, Darba devējs iesniedz attiecīgu iesniegumu Pensiju fondam un LB. Pārskaitīts tiek tikai to darbinieku Papildpensijas kapitāls, kuru rakstveida piekrišanu Darba devējs ir iesniedzis Pensiju fondam. Pensiju fonds veic pārskaitījumu saskaņā ar Pensiju plāna 4.10. punktu, ja ir saņemta LB piekrišana.
- 4.7. Ja Darba devējs izbeidz Kolektīvās dalības līgumu vai Darba devējs ir atzīts par maksātnespējīgu un tiek uzsāks likvidācijas process u.c. līdzīgos gadījumos, un Darba devējs nav iesniedzis iesniegumu par Papildpensijas kapitāla pārvešanu uz citu pensiju fondu, Dalībniekam ir pienākums pēc izvēles:
- 4.7.1. noslēgt ar Pensiju fondu Individuālās dalības līgumu par dalību jebkurā Pensiju fonda pensiju plānā, pārskaitīt Papildpensijas kapitālu uz šo Individuālās dalības līgumu un turpināt dalību;
- 4.7.2. ja Dalībniekam jau ir noslēgts Individuālās dalības līgums par dalību jebkurā Pensiju fonda pensiju plānā, tad pārvest Papildpensijas kapitālu uz esošo Individuālās dalības līgumu un turpināt dalību;
- 4.7.3. izbeigt dalību esošajā Pensiju plānā un pārskaitīt Papildpensijas kapitālu uz citu pensiju fondu;
- 4.7.4. izņemt Papildpensijas kapitālu, ja Dalībnieks atbilst Pensiju plāna 9.4. vai 9.5. punktam.
- 4.8. Ja Pensiju plāna 4.4. vai 4.7. punktos minētajā gadījumā Dalībnieks ilglaicīgi (vairāk nekā 12 mēnešus) neveic kādu no nepieciešamajām darbībām, Pensiju fondam ir tiesības, vismaz 30 dienas iepriekš informējot par to Dalībnieku, saskaņā ar Pensiju plāna noteikumu 13.6. punktu, patstāvīgi atvērt Dalībniekam Individuālās dalības līgumu un patstāvīgi pārvest Kolektīvās dalības līguma Papildpensijas kapitālu uz šo Individuālās dalības līgumu. Šajā gadījumā Dalībnieks piekrīt, ka tam ir saistoši tajā brīdī spēkā esošie Individuālās dalības līguma noteikumi.
- 4.9. Ja Darba devējs vēlas mainīt Pensiju plānu Kolektīvās dalības līguma ietvaros, neizbeidzot Kolektīvās dalības līgumu, tiek veiktas visas Pensiju plāna 4.6. punktā minētās darbības, izņemot pieteikuma iesniegšanu LB.
- 4.10. Pensiju fonds veic izmaksas katru ceturtdienu vai, ja ceturtdiena ir svētku diena vai mēneša pēdējā kalendāra diena, tad izmaksa tiek veikta iepriekšējā darba dienā. Izmaksas tiek veiktas ar nosacījumu, ka iesniegums un citi nepieciešamie dokumenti, t.sk. identifikācijas dokumenti, ir iesniegti Pensiju fondam vismaz vienu darba dienu pirms izmaksas dienas. Pieteikuma veidlapas Papildpensijas kapitāla izmaksai ir pieejamas Līdzekļu turētāja klientu apkalpošanas centros un Mājaslapā.
- 4.11. Ja Papildpensijas kapitāla pārskaitīšana paredzēta starp Pensiju fonda pensiju plāniem ar atšķirīgu valūtu, valūtas konvertācija notiek pēc Eiropas Centrālās bankas kursa pārskaitīšanas dienā.
- 4.12. Ja Papildpensijas kapitāla pārskaitīšana paredzēta uz cita pensiju fonda pensiju plānu un tā valūta atšķiras no Pensiju plāna valūtas, konvertācija notiek pēc Līdzekļu turētāja noteiktā valūtas kursa pārskaitīšanas dienā.

5. Iemaksu kārtība

- 5.1. Iemaksas Dalībnieka labā veic pats Dalībnieks, cita fiziskā persona vai Darba devējs saskaņā ar Individuālās dalības līguma nosacījumiem vai Darba devējs saskaņā ar Kolektīvās dalības līguma nosacījumiem.
- 5.2. Ja Individuālās dalības gadījumā Iemaksas Dalībnieka labā veic cita fiziskā persona vai Dalībnieka darba devējs, lai Iemaksas tiktu pieņemtas, Individuālās dalības līgumā jānorāda Maksātāja saistība ar Dalībnieku un Maksātāja identifikācijas dati. Ja Dalībnieks vēlas, lai jau noslēgtais Individuālās dalības līgums tiktu papildināts ar jaunu Maksātāju, Dalībnieks iesniedz Pensiju fondam attiecīgu iesniegumu.
- 5.3. Iemaksas veicamas *euro*. Ja Iemaksa nav veikta *euro*, naudas līdzekļi tiek konvertēti uz *euro* pēc Līdzekļu turētāja noteiktā valūtas kursa dienā, kad tie tiek ieskaitīti Dalībnieka individuālajā kontā.
- 5.4. Saskaņā ar Dalības līgumu veiktās Iemaksas nekavējoties, bet ne vēlāk kā nākamajā darba dienā pēc ieskaitīšanas Pensiju plānam atvērtajā kontā, ieskaitāmas attiecīgā Dalībnieka individuālajā kontā.
- 5.5. Ja Dalībniekam vai Maksātājam ir mainīts vārds, uzvārds vai personas kods, tad Dalībnieka pienākums ir iesniegt Pensiju fondam jauna personu apliecinoša dokumenta kopiju, uzrādot personas apliecinošā dokumenta oriģinālu, kā arī, ja Dalībnieks nav Līdzekļu turētāja internetbankas lietotājs, papildus informēt par aktuālo Dalībnieka kontaktinformāciju.
- 5.6. Individuālās dalības līguma gadījumā par tādiem maksājumiem, kurus veicis tāds Dalībnieks, kura identifikācijas dati nav norādīti, vai cita persona, ja tā nav norādīta Individuālās dalības līgumā kā Maksātājs, Pensiju fonds paziņo Dalībniekam (ja tas ir iespējams). Par minētajām summām procenti netiek aprēķināti vai maksāti un tās netiek ieguldītas, Pensiju fonds tās ieskaita Dalībnieka individuālajā kontā tikai tad un tikai pēc tam, kad trūkumi novērsti. Ja pārskata mēnesī, kurā veikts šāds maksājums, Pensiju fondā nav saņemti nepieciešamie dokumenti, maksājums tiek atmaksāts tā Iemaksātājam, ja tas Pensiju fonda ieskatā ir iespējams.
- 5.7. Gadījumā, ja Dalībnieks, veicot maksājumu, ir kļūdaini ar maksājuma uzdevumā norādīto informāciju, tad Pensiju fonds rīkojas sekojoši:
- 5.7.1. ja Dalībnieka veiktajā maksājuma uzdevumā norādītais individuālās dalības līguma numurs neatbilst konkrētā pensiju plāna norēķinu kontam, tad Pensiju fonds Iemaksas ieskaita, ņemot vērā Dalībnieka norādīto individuālās dalības līguma numuru;
- 5.7.2. ja Dalībnieka veiktajā maksājuma uzdevumā nav norādīts vai norādīts kļūdaini individuālās dalības līguma numurs, tad Pensiju fonds Iemaksas ieskaita, ņemot vērā Dalībnieka maksājuma uzdevumā norādīto norēķinu kontu, kas attiecināms uz konkrētu pensiju plānu.

5.8. Pensiju fonds, Līdzekļu turētājs vai Līdzekļu pārvaldītājs nav atbildīgi par zaudējumiem, kas var rasties tādēļ, ka veicot lemaksu, norādīti neprecīzi vai nepareizi tās rekvizīti, mērķis, vai maksājums veikts neatbilstoši Dalības līguma noteikumiem, t.sk., ja to veikusi persona, kura nav tiesīga veikt lemaksu.

6. Dalībnieku individuālie konti

- 6.1. Pēc Dalības līguma noslēgšanas, katram Dalībniekam tiek atvērta individuālais konts.
- 6.2. Pensiju fonds nodrošina katram Dalībniekam uzkrātā Papildpensijas kapitāla aprēķināšanu un uzskaiti viņa individuālajā kontā, neatkarīgi no tā, vai Dalībnieks piedalās Pensiju plānā uz Kolektīvās dalības līguma vai Individuālās dalības līguma pamata.
- 6.3. Dalībnieka Papildpensijas kapitāls nav un nevar kļūt par Pensiju fonda, Līdzekļu pārvaldītāja, Līdzekļu turētāja vai Darba devēja īpašumu.
- 6.4. Dalībnieka individuālajā kontā tiek reģistrētas visas lemaksas un ieguldīšanas rezultātā gūtie ienākumi, kā arī ar Pensiju fonda darbības uzraudzību, Pensiju plāna aktīvu administrēšanu, turēšanu un pārvaldīšanu saistītās izmaksas un pārējie attaisnotie atskaitījumi.

7. Papildpensijas kapitāla vērtības noteikšanas kārtība

- 7.1. Dalībnieka individuālajā kontā Papildpensijas kapitāls tiek aprēķināts katru darba dienu par iepriekšējo dienu līdz pulksten 16:00, reizinot Dalībnieka uzkrāto daļu skaitu ar aprēķināto Pensiju plāna daļas vērtību.
- 7.2. Pensiju plāna daļas vērtību nosaka katru darba dienu līdz plkst. 17:00, dalot iepriekšējā darba dienā aprēķināto Pensiju plāna neto aktīvu vērtību ar Pensiju plāna daļu skaitu uz iepriekšējās darba dienas beigām. Sākotnējā vienas daļas vērtība ir viens eiro.
- 7.3. Jaunaprēķinātās Pensiju plāna daļas ir attiecība starp Dalībnieka individuālajā kontā Pensiju fondā ieskaitītajiem līdzekļiem un Pensiju plāna daļas vērtību, kas ir aprēķināta Pensiju plāna daļu aprēķina dienā saskaņā ar Pensiju plāna 7.2. punktu.
- 7.4. Papildpensijas kapitāla vērtība tiek aprēķināta un uzskaitīta Pensiju plāna saistību valūtā.

8. Pensijas vecuma noteikumi

- 8.1. Pensijas vecums Pensiju plāna izpratnē ir 55 gadi. Ja Dalībnieka amats iekļauts sarakstā ar profesijām, kurām Ministru kabineta noteikumi paredz samazinātu pensijas vecumu, šim Dalībniekam pensijas vecums ir Ministru kabineta noteikumos noteiktais. Šādā gadījumā minimāli nepieciešamajam Dalībnieka nodarbinātības ilgumam speciālajā profesijā, kurā Ministru kabineta noteikumi paredz samazinātu pensijas vecumu, kopumā ir jābūt vismaz 10 (desmit) gadiem.
- 8.2. Pensijas vecuma sasniegšana dod tiesības Dalībniekam saņemt uzkrāto Papildpensijas kapitālu.
- 8.3. Ja Dalībnieks, sasniedzot pensijas vecumu, nepieprasa uzkrāto Papildpensijas kapitālu vai tā pārskaitīšanu uz citu pensiju plānu vai pensiju fondu, Dalībnieks ir tiesīgs turpināt dalību Pensiju plānā līdz sev vēlamajam laikam.
- 8.4. Dalībnieka nāves gadījumā tiesības saņemt Papildpensijas kapitālu ir Dalībnieka mantiniekiem vai citai personai, ja Dalības līgumā Dalībnieks tādu norādījis kā Papildpensijas kapitāla saņēmēju, neatkarīgi no tā, vai ir sasniegts Dalībnieka pensijas vecums.

9. Uzkrātā Papildpensijas kapitāla izmaksāšanas kārtība

- 9.1. Sasniedzot pensijas vecumu, Dalībnieks var saņemt uzkrāto Papildpensijas kapitālu Pensiju plāna saistību valūtā pēc izvēles visu vienā maksājumā vai pa daļām uz Dalībnieka norēķinu kontu bankā vai finanšu iestādē, vienojoties ar Pensiju fondu par izmaksu regularitāti un summu.
- 9.2. Ja Papildpensijas kapitāls tiek izmaksāts Dalībniekam pa daļām, neizmaksātā Papildpensijas kapitāla daļa tiek ieguldīta atbilstoši Pensiju plāna noteikumiem un uz to attiecas visi Pensiju plāna nosacījumi un riski līdz uzkrātā Papildpensijas kapitāla pilnīgas izmaksas brīdim.
- 9.3. Ja Dalībnieks un Pensiju fonds vienojas par Papildpensijas kapitāla izmaksu no Pensiju plāna saistību valūtas atšķirīgā valūtā, līdzekļi tiek konvertēti saskaņā ar Līdzekļu turētāja noteikto valūtas kursu līdzekļu izmaksas dienā.
- 9.4. Lai saņemtu Papildpensijas kapitālu Dalībnieks, kurš sasniedzis pensijas vecumu, iesniedz Pensiju fondam pieteikumu uzkrātā Papildpensijas kapitāla izmaksai un personu apliecinoša dokumenta kopiju (uzrādot oriģinālu).
- 9.5. Uzkrātā Papildpensijas kapitāla izmaksa pirms pensijas vecuma sasniegšanas pieļaujama Dalībniekam:
  - 9.5.1. kurš ir atzīts par pirmās grupas invalīdu uz mūžu. Lai saņemtu Papildpensijas kapitālu, Dalībnieks papildus pieteikumam un personu apliecinoša dokumenta kopijai (uzrādot oriģinālu) iesniedz Pensiju fondam arī atbilstošu kompetentās valsts iestādes izsniegtu izziņu;
  - 9.5.2. kura amats ir iekļauts sarakstā ar profesijām, kurām Ministru kabineta noteikumi paredz samazinātu pensijas vecumu. Lai saņemtu Papildpensijas kapitālu, Dalībnieks papildus pieteikumam un personu apliecinoša dokumenta kopijai (uzrādot oriģinālu) iesniedz dokumentu/-us (piemēram, darba līgumu, darba devēja izziņu, Latvijas Valsts arhīva izziņu, tiesas nolēmumu vai citus nodarbinātības ilgumu apliecinošus dokumentus), kas attiecīgi apliecina, ka Dalībnieka nodarbinātības ilgums speciālajā profesijā, kurai Ministru kabineta noteikumi paredz samazinātu pensijas vecumu atbilst Pensiju plāna 8.1. punktā noteiktajam.

9.6. Dalībnieka nāves gadījumā uzkrātais Papildpensijas kapitāls tiek izmaksāts Dalībnieka mantiniekiem Civillikumā noteiktajā kārtībā, ja Dalības līgumā Dalībnieks nav norādījis citu personu. Izmaksa tiek veikta vienā maksājumā, izmaksu veicot uz Dalībnieka mantinieka (-u) vai Līgumā norādītās personas norēķinu kontu bankā vai citā finanšu iestādē. Pensiju fondam nav pienākuma iegūt ziņas par Dalībnieka nāvi, tādēļ mirušā Dalībnieka Papildpensijas kapitāla ieguldīšana tiek turpināta līdz brīdim, kamēr Pensiju fonds nav saņēmis Pensiju plāna 9.7. punktā noteiktos dokumentus.

9.7. Lai saņemtu Papildpensijas kapitālu, mantinieks (-i) iesniedz Pensiju fondam Pieteikumu uzkrātā Papildpensijas kapitāla izmaksai vienā no Pensiju plāna 13.7. punktā minētajiem veidiem, pievienojot personu apliecinoša dokumenta kopiju (uzrādot oriģinālu) un dokumentus, kas apliecina tiesības uz Papildpensijas kapitālu. Ja uzkrātās Papildpensijas kapitāla saņēmējs - mantinieks vai Dalības līgumā norādītā persona, ir nepilngadīga, papildus iesniedzami arī dokumenti, kas apliecina tiesības rīkoties ar nepilngadīgajam pienākošos Papildpensijas kapitālu. Mantinieks (-i) vai Dalības līgumā norādītā persona tai pienākošos uzkrāto Papildpensijas kapitālu var saņemt uz savu kontu bankā vai citā finanšu iestādē vienā maksājumā. Pensiju fondam ir tiesības pieprasīt mantiniekam vai Dalības līgumā norādītajai personai iesniegt citus papildus dokumentus.

9.8. Uzkrāto Papildpensijas kapitālu Pensiju fonds izmaksā Dalībniekam, tā mantiniekam vai Dalības līgumā norādītajai citai personai saskaņā ar Pensiju plāna 4.10. punktu.

9.9. Pensiju fonds veic Papildpensijas kapitāla izmaksu tikai uz Dalībnieka, mantinieka vai Dalības līgumā norādītās personas kontu bankā vai citā finanšu iestādē. Izmaksas skaidrā naudā no Pensiju plāna nav paredzētas.

10. Ieguldīšanas noteikumi

10.1. Pensiju plāna aktīvu ieguldīšanu veic Līdzekļu pārvaldītājs atbilstoši Pensiju plāna ieguldījumu politikai un ieguldīšanas noteikumiem, ievērojot Likumā noteiktos ieguldījumu ierobežojumus, īstenojot tādu ieguldījumu politiku, kas nodrošina Dalībnieku Papildpensijas kapitāla pieaugumu ilgākā laikposmā. Pensiju fonda darbības pamatnostādnes ir ieguldījumu caurskatāmība, labākās prakses un piesardzības principu ievērošana.

10.2. Ieguldīt Pensiju plāna aktīvus, Pensiju fonds rīkojas kā gādīgs un rūpīgs saimnieks vienīgi Pensiju plāna Dalībnieku un Papildpensijas kapitāla saņēmēju interesēs, ņemot vērā ieguldījumu potenciālo ilgtermiņa ietekmi uz Ilgtspējas faktoriem, kā arī nodrošinot likviditāti atbilstoši Pensiju plāna saistībām izmaksāt papildpensiju Pensiju plāna dalībniekiem.

10.3. Papildus Likumā noteiktajiem ieguldīšanas noteikumiem un ierobežojumiem Pensiju plānā ir šādi aktīvu ieguldīšanas limiti (procentuāli no kopējiem Pensiju plāna aktīviem):

10.3.1. valsts emitētos un garantētos parāda vērtspapīros līdz 100 procentiem

10.3.2. pašvaldību un komercsabiedrību emitētos un garantētos parāda vērtspapīros līdz 100 procentiem

10.3.3. kredītiestāžu termiņnoguldījumos līdz 50 procentiem

10.3.4. akcijās, riska kapitāla tirgū, nekustamajā īpašumā un alternatīvo ieguldījumu fondos, kā arī ieguldījumu fondos, kuri veic ieguldījumus kapitāla vērtspapīros līdz 25 procentiem

10.4. Pensiju plāna aktīvus var ieguldīt atvasinātos finanšu instrumentos, lai sekmētu efektīvu ieguldījumu pārvaldi.

10.5. Pensiju plāna aktīvus drīkst izmantot aizņēmumam līdz 10 procentiem no Pensiju plāna aktīviem īslaicīgas likviditātes nodrošināšanai uz laiku līdz trim mēnešiem. Pensiju plāna aktīvus drīkst izmantot darījumos ar atpakaļpirkuma nosacījumiem vienīgi Pensiju plāna īslaicīgas likviditātes nodrošināšanai uz laiku līdz trim mēnešiem. Aizņēmumu īslaicīgas likviditātes nodrošināšanai un darījumu ar atpakaļpirkuma nosacījumiem saistību kopsumma nedrīkst pārsniegt 50 procentus no Pensiju plāna aktīviem.

10.6. Daļu no Pensiju plāna aktīviem var turēt naudas līdzekļu veidā, lai nodrošinātu Papildpensijas kapitāla izmaksāšanas rīkojumu izpildi, kā arī, ja nav iespējams veikt piemērotus ieguldījumus Pensiju plāna mērķa sasniegšanai.

10.7. Ar Pensiju plāna aktīvu ieguldīšanu saistītie riski:

Dalībniekam jāapzinās, ka finanšu instrumentu un citu aktīvu vērtība, kā arī ienākumi no tiem ir pakļauti svārstībām, kas tieši ietekmē Dalībnieku Papildpensijas kapitāla lielumu. Veicot Pensiju plāna aktīvu pārvaldīšanu, nav iespējams pilnībā izvairīties no riskiem, kas saistīti ar aktīvu ieguldīšanu. Ne Pensiju fonds, ne Līdzekļu pārvaldītājs, ne Līdzekļu turētājs negarantē noteiktu ienesīguma līmeni un vēsturiskais Pensiju plāna ienesīgums negarantē tādu pašu ienesīgumu nākotnē. Ar ieguldīšanu saistīti šādi galvenie riski:

10.7.1. Tirgus risks – iespēja ciest zaudējumus finanšu instrumentu tirgus cenas izmaiņu dēļ, kuras notiek valūtas kursu, procentu likmju izmaiņu u.c. faktoru ietekmē. Līdzekļu pārvaldītājs novērtē šo risku, veicot atbilstošu tirgus un finanšu instrumentu analīzi.

10.7.2. Likviditātes risks – risks, ka Pensiju plāna aktīvus nebūs iespējams vēlamajā termiņā bez būtiskiem zaudējumiem pārdot, likvidēt vai veikt darījumu, kura rezultātā tiek slēgta pozīcija, un risks, ka Pensiju plānam tādējādi būs ierobežota iespēja izpildīt Papildpensijas kapitāla izmaksas.

10.7.3. Emitenta kredītrisks – iespēja ciest zaudējumus, ja Darījumu partneris nespēs vai atteiksies pildīt līguma nosacījumiem atbilstošās saistības.

10.7.4. Procentu likmju risks – procentu likmju iespējamā nelabvēlīgā ietekme uz Pensiju plāna aktīvu vērtību, kas ietekmē Pensiju plāna darbības rezultātus. Parāda vērtspapīru vērtība mainās atkarībā no procentu likmju izmaiņām, ja procentu likmes pieaug, tad šo vērtspapīru tirgus cena samazinās, un otrādi.

10.7.5. Valūtas risks – iespēja ciest zaudējumus, valūtas kursu svārstību dēļ.

10.7.6. Darījumu partnera risks - risks ciest zaudējumus gadījumā, ja darījuma partneris pārtrauks pildīt savas saistības pirms norēķinu naudas plūsmas pēdējā maksājuma.

10.7.7. Ilgtspējas risks – vides, sociālās un pārvaldības notikums vai apstākļi kas, ja tas notiek, varētu radīt reālu vai potenciālu būtisku negatīvu ietekmi uz ieguldījumu vērtību.

10.7.8. Citi riski – nepārvarama vara (dabas katastrofas un stihijas, kara darbība, streiki, traucējumi saziņas līdzekļos, informācijas sistēmās), biznesa risks, naudas plūsmas risks, juridiskais, informācijas, valsts regulācijas riski, u. tml.

10.8. Pensiju fonda valde regulāri, ne retāk kā reizi trijos gados izvērtē, apstiprina un iesniedz LB Pensiju plāna Dalībnieku uzkrātā Papildpensijas kapitāla ieguldījumu politiku. Pensiju plāna ieguldījumu politikas apraksts ir brīvi pieejams Pensiju fonda telpās, kā arī Mājaslapā.

11. Ienākumu sadales kārtība

11.1. Pensiju plāna aktīvu ieguldījumu atdeve tiek noteikta katru dienu un tiek atspoguļota kā Plāna daļas vērtības izmaiņas.

11.2. Pēc Pensiju fonda gada pārskata apstiprināšanas Pensiju fonda ienākumu pārskats tiek izdevumiem pārskata gada beigās (pēc iepriekšējo gadu zaudējumu segšanas) pilnībā ieskaitāms Dalībnieku individuālajos kontos, proporcionāli katra Dalībnieka Papildpensijas kapitālam pārskata gada beigās.

11.3. Ja tiek pieprasīta uzkrātā Papildpensijas kapitāla izmaksa vai Papildpensijas kapitāla pārvedums uz citu pensiju fondu vai pensiju plānu, aprēķins tiek veikts, ņemot vērā uzkrātos ienākumus un izdevumus uz iepriekšējās darba dienas beigām, kas ir pirms izmaksas dienas beigām.

12. Izdevumu segšanas kārtība

12.1. Pensiju plāna izdevumus veido atskaitījumi LB, kā arī atlīdzība Pensiju fondam, Līdzekļu pārvaldītājam un Līdzekļu turētājam, kā arī citi Pensiju plāna darbības nodrošināšanai nepieciešamie izdevumi.

12.2. Pensiju plāna izdevumu apkopojums (maksimāli pieļaujamie atskaitījumi):

Atskaitījuma veids	Ieturēšanas kārtība	Atskaitījumu maksimālais apmērs
Atskaitījumi Latvijas Bankai	Iemaksas brīdī no katras iemaksas	normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā
Pensiju fonda atskaitījumi par Pensiju plāna administrēšanu	Tiek aprēķināta un uzkrāta katru dienu un ieturēta reizi mēnesī	0.75% gadā no uzkrātā Papildpensijas kapitāla vērtības
Atlīdzība Līdzekļu pārvaldītājam	Tiek aprēķināta un uzkrāta katru dienu un ieturēta reizi mēnesī	0.7% gadā no uzkrātā Papildpensijas kapitāla vērtības
Atlīdzība Līdzekļu turētājam	Tiek aprēķināta un uzkrāta katru dienu un ieturēta reizi mēnesī	0.15% gadā no uzkrātā Papildpensijas kapitāla vērtības
Pensiju fonda atskaitījumi par neaktīva līguma administrēšanu	Ietur ik mēnesi	5 EUR/mēn.

12.3. Neaktīva Dalībnieka individuālajam kontam tiek piemērota minimālā administrēšanas komisijas maksa atbilstoši Cenrādim, ja vairāk kā 12 mēnešus tā atlikums ir mazāks par 30 EUR, kā arī pēdējā iemaksa Pensiju plānā veikta vairāk kā pirms 60 mēnešiem. Ja Dalībnieka individuālā konta atlikums ir 0 EUR, komisija netiek ieturēta. Par šādas komisijas piemērošanu Pensiju fonds rakstveidā informē Dalībnieku 90 dienas iepriekš.

12.4. Atskaitījumi Pensiju fondam par Pensiju plāna administrēšanu tiek aprēķināti par katru dienu un uzkrāti mēneša laikā. Šie atskaitījumi tiek ieturēti reizi mēnesī, ne vēlāk kā piecu darba dienu laikā pēc kārtējā pārskata mēneša beigām.

12.5. Atlīdzības Līdzekļu turētājam un Līdzekļu pārvaldītājam tiek aprēķinātas par katru dienu un uzkrātas mēneša laikā, un maksātas reizi mēnesī saskaņā ar līgumu, kas noslēgti attiecīgi par Pensiju fonda Pensiju plānu līdzekļu turēšanu un pārvaldīšanu, noteikumiem.

12.6. Atskaitījumi LB tiek ieturēti normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā no katras iemaksas. Par pārskatījumiem starp Pensiju fonda pensiju plāniem vai no cita pensiju fonda atskaitījums LB netiek ieturēts.

12.7. Pensiju fonds, Līdzekļu pārvaldītājs un Līdzekļu turētājs var samazināt Pensiju plāna 12.2. punktā noteikto maksājumu apmēru pēc saviem ieskatiem, tostarp samazināt maksājumus tikai noteiktā laika periodā. Līdz ar to, faktiskais maksājumu apmērs var būt mazāks nekā šajā Pensiju plānā norādītais maksimālais apmērs, bet tas nedrīkst pārsniegt Pensiju plānā noteikto šīs atlīdzības maksimālo lielumu.

12.8. Ja Pensiju fonda ieņēmumi ir mazāki par izdevumiem, starpība starp izdevumiem un ieņēmumiem tiek segta no Pensiju fonda pamatkapitāla.

12.9. Pensiju fonds var noteikt un piemērot komisijas maksu par pasta vēstuļu izsūtīšanu Dalībniekam, saskaņā ar Cenrādi.

13. Dalībniekiem sniedzamā informācija un saziņas kanāli

13.1. Pensiju fonds Pensiju fonda gada pārskatu, Pensiju plāna gada pārskatu, Pensiju plāna noteikumus, ieguldījumu politiku publicē Pensiju fonda Mājaslapā. Pēc Dalībnieka pieprasījuma Pensiju fonds nodrošina Dalībniekam minēto dokumentu izsniegšanu.

13.2. Ja Pensiju plānā tiek veikti grozījumi, Pensiju fonds ne vēlāk kā 5 (piecu) darba dienu laikā pēc LB rakstveida piekrišanas saņemšanas vai ne vēlāk kā 7 (septiņu) darba dienu laikā, ja šāda piekrišana nav nepieciešama, informē Dalībniekus, publicējot informāciju par grozījumiem Pensiju fonda Mājaslapā.

13.3. Pensiju fonds vismaz reizi gadā sniedz Dalībniekam pārskatu par papildpensiju Līdzekļu turētāja internetbankā, ja Dalībnieks ir Līdzekļu turētāja internetbankas lietotājs. Dalībnieks var pieprasīt izsniegt viņam pārskatu par papildpensiju papīra formā pasta sūtījuma veidā, vai pieprasīt to izsniegt Līdzekļu turētāja klientu apkalpošanas centros, vai nosūtīt šifrētu pārskatu par papildpensiju uz Dalībnieka pieprasījumā norādītu e-pastu, par individuālā konta stāvokli attiecīgajā pārskata periodā, iesniedzot rakstisku pieprasījumu Pensiju fondam.

13.4. Pensiju fonds sniedz Dalībniekiem informāciju par Pensiju plāna darbības vēsturiskajiem un aktuālajiem rezultātiem, reizi mēnesī publicējot attiecīgos datus Pensiju fonda Mājaslapā.

13.5. Pensiju fonds, ņemot vērā finanšu tirgus svārstības, papildus var sniegt Dalībniekam informāciju par Pensiju plāna ieguldījumiem, investīciju rezultātiem, finanšu tirgus tendencēm un prognozēm.

13.6. Cita Likumā noteiktā Dalībniekam sniedzamā informācija tiek sniegta Pensiju fonda Mājaslapā, Līdzekļu turētāja internetbankā. Ja Dalībnieks rakstiski pieprasa Pensiju fondam nosūtīt dokumentus papīra formā pa pastu vai ar kurjerpasta starpniecību, tad Pensiju fonds piemēro Cenrādī noteikto komisijas maksu.

13.7. Pensiju fonds akceptē sekojošus informācijas apmaiņas un pieteikumu, iesniegumu un dokumentu iesniegšanas veidus:

13.7.1. Līdzekļu turētāja internetbankā;

13.7.2. Līdzekļu turētāja klientu apkalpošanas centros;

13.7.3. Izmantojot e-pastu, šajā gadījumā, pieteikumus, iesniegumus un dokumentus nepieciešams parakstīt ar drošu elektronisko parakstu.